

Rất nhiều sách đã viết về vụ 11/9 nhưng liệu có tác phẩm nào đã nói rõ được các nguyên nhân mà vụ tấn công đã xảy ra?

Thứ hai, 5 tháng 9, 2011

Chàng kiêu ngạo của tòa Tháp đôi sụp đổ, Changez, nhân vật chính trong cuốn *The Reluctant Fundamentalist* của Mohsin Hamid.

Oskar Schell bé nhỏ, cậu bé chín tuổi là nhân vật trung tâm của *Extremely Loud and Incredibly Close*, cuốn tiểu thuyết kể về cậu bé tìm kiếm chìa khóa của cha mình sau khi ông chết vì vụ tấn công sáng tác một quyển sách hình xấp xỉ người và một người đàn ông rời đi Trung tâm Thương mại Thế giới. Khi cậu bé nhanh chóng trang sách, hình người đang rời đi được lùi trở lại trên đỉnh tòa nhà – an toàn.

Trong cuốn *Open City*, tác giả Teju Cole miêu tả Đới tá Tassin, một nhân vật (có thể) ở tuổi 19 – người hàng đêm nhìn thấy một con chim bị chết đuối vào buổi sáng đầu tiên do khi đang bay, cho tới số 1400. Đây là hình ảnh như một cuốn sách tàn sát khác gây ra do xung đột, cũng ở New York, hai tháng sau đó.

Đây là ba cuốn sách 'khai hoang' của thế giới tiểu thuyết dựa trên sự kiện có thể ngày 11/9. Theo một trang chuyên theo dõi các sách được xuất bản và phát hành ở Mỹ, có tới 164 tác phẩm đã viết về sự kiện này hoặc dùng sự kiện này như cái cớ để chuyển từ tình yêu, sự sống và một mất mát trong văn chương.

Theo Erica Wagner, Biên tập viên mảng Văn chương của *The Times*, sự kiện của nguyên nhân đã khiến người ta nghĩ về 'truyền thống' trong văn chương.

"Tôi nghĩ chúng ta đều hiểu: Nó là mình ở đó, mình sẽ làm thế nào? Và nhà văn là người phải nghĩ và làm rõ cho câu hỏi đó."

Bởi vì chúng ta thu được mang đến những tác phẩm nghệ thuật dồi dào. Cuộc chiến của Chiến tranh Tây Ban Nha đã gieo hạt cho Chuông Nguyện của Ernest Hemingway; vụ đánh bom Dresden mang đến thành công cho cuốn *Nhà Tàn Sát Số 5*. Ngày mà máu đỏ nhuộm trong lịch sử chiến tranh nhân loại, cuộc chiến Borodino năm 1812 được đưa vào trong tác phẩm kinh điển Chiến tranh và Hòa bình của Tolstoy.

V t n công ngày 11/9 làm kinh đ o c th gi i và thay đ i cách chúng ta v n nghĩ v th gi i này. Đ hi u thôi khi các nhà văn mang nó vào trong tác ph m văn h c. Nh ng đã mu i năm k t đó, có cu n ti u thuy t nào chuy n t i đ u c kh năng h c u h n nh ng cu n khác – đ ng th i tr i lên h n v i t th là câu chuy n c a th i đ i chúng ta?

V n tìm ki m

Đã có nhi u ti u thuy t l y c m h ng t ngày 11/9
Cu c ki m tìm này v n ch a k t thúc.

Bà Erica Wagner nói: “Mu i năm không ph i là dài đ i v i tác ph m ngh thu t.”
“Ch ng h n n u nhìn i nh ng cu n ti u thuy t c a Dickens, đ i v i th i ông s ng, chúng có v là ti u thuy t đ u ng đ i, nh ng th t ra ông i r t hay v i t v th i th u c a mình – nh v y kho ng cách gi a hai th i đ i là kho ng 40 năm.”

Chi n tranh và Hòa bình xu t hi n h n 50 năm sau khi Napoleon xâm chi m nu c Nga. Cu n Nh ng Thiên th n Sát nhân c a Michael Shaara, ti u thuy t g i v tr n chi n Gettysburgh, ph i m t t i 120 năm sau m i ra đ i.

Ngu c l i, ch sau cu c Th chi n th Hai 15 năm, cu n Catch-22 đ u c Joseph Heller vi t năm 1961.

Theo John Sutherland, Giáo s chuyên ngành Văn h c Anh hi n đ i t i tru ng Đ i h c London, luôn có m i quan h n i t i gi a ti u thuy t h c u và nh ng s ki n x y ra cùng th i nh ng ‘nó không ph i nh ch i bóng b n – ti u thuy t h c u không nh t thi t đ a ra m t câu tr l i tr c t i p t th c t.’

Nostradamus

Có kh năng, ông nói, cu n ti u thuy t tiêu bi u cho v 11/9 l i ch ng nh c gì đ n s ki n này – ít nh t là v m t c t truy n.

“Khi tòa tháp s p đ , cu n sách đ ng đ u b ng bán ch y nh t là The Lovely Bones (t m đ ch Nh ng b xu ng đ p đ) c a Alice Sebold (là truy n k t thiên đàng c a m t cô bé b h i ch t) – có l là bi u hi n c a s b thu hút b i đ i v i nh ng ch n thu ng nói chung.”

Ông nói, Nostradamus giành l i đ u c s chú ý r ng rãi c a công chúng vì nh ng lý do tu ng t - khi m i ngu i b t đ u nghĩ đ n ngày t n cùng c a th gi i.

Teju Cole, tác gi c a Open City, cho r ng ti u thuy t v ngày 11/9 c a ông t a nh cu n Elizabeth Costello c a J M Coetzee – m c dù nó ch ng liên quan gì đ n ngày 11/9.

“Nó mang i câu h i li u có gi i h n nào trong vi c miêu t nh ng n i đau c a con ngu i. M , chúng ta đã nghe r t nhi u v v 11/9 nh ng đu c nhìn th y r t ít. Ít bi t đu c v nh ng t n thu ng v con ngu i c a ngày đó và cũng ít bi t v nh ng t n thu ng v con ngu i sau cu c chi n ngày 11/9,” ông nói.

“Ai quy t đ nh đi u mà ngu i khác có th nhìn th y? Ch m t b c nh v nh ng chi c quan tài ph c thoi cũng b c m.”

Theo Mohsin Hamid, tác gi cu n The Reluctant Fundamentalist, n l c tìm ki m nh ng ti u thuy t mang tính đ t khoát – nh ng tác ph m đ nh nghĩa ho c chú gi i đích xác – là l m l i.

“Ti u thuy t làm ph c t p l i nh ng đi u mà gi i chính khách mu n đ n gi n hóa”
Mohsin Hamid

“Các s ki n nên có nhi u đ nh nghĩa cũng b ng s ngu i đã tr i nghi m chúng,” ông nói.

Ông bi n lu n r ng s ki n quân đ i Nh t oanh t c Trân Châu c ng vào sáng ngày 7 tháng 12 năm 1941 không ph i là lý do bu c M ph i chính th c tham gia cu c Th chi n Hai.

“Trân Châu c ng còn là nhi u đi u khác; là m t n h n, là m t l n đu c t m l n trong h nu c, là m t ngu i đánh cá t h i vì sao phao c a mình l i rung lên, là m t đàn chim c t cánh bay.”

S ki n 11/9 đu c ph n x l i trong ti u thuy t là đi u t nhiên.

Nh ng n u đi u ta mu n là nh ng câu tr l i và đ nh nghĩa th ng đu t – “m t th l ch s v i vã” – thì li u ta có đang tìm đúng ch ?

Ông nói: “Ti u thuy t là s g p g ph c t p v i nhi u th trong đ i. Ti u thuy t làm ph c t p l i nh ng đi u mà gi i chính khách mu n đ n gi n hóa.”